

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio I. De falsis Decretal. in Corpore Juris laudatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Pontificias Constitutiones, quia hæc *Decretalium* nomine decorantur. Si sic opinatus est, aliter quam Autores Collectionum præcedentium sensit, qui ipsis omnia inferuerunt Decreta Conciliorum in intervallo ab una ad aliam elapso habitorum; aut omnium, quæ per totum tempus; cujus Canonès colligebant, celebrata fuerant. Dici nequit; ipsius excusandi gratia, Decreta Conciliorum laudatis Collectionibus inserta, spectari posse velut opera Pontificum, qui ipsis per se interfuere; atque idcirco eorum nomine inscribi, ut factum est in illis Collectionibus: at Decreta *Tridentini*, cui Pontifices, per se non interfuere, non posse iisdem tribui; subque eorum nomine referri. Nam satis amplam autoritatem exercuerunt Pontifices in Concilio; ut ipsis tribui valeant Decreta & eorum nomine inscribi. Itaque huius laudationis loco, PIUS IV. aut V. ex Concilio Tridentino aut GREGORIUS XIII. satis apposite Decreta laudare potuisset, sub nomine Pontificum, sub quorum Legatis ea facta sunt, juxta *Regulam* 72. de *Reg. Jur. in 6. qui facit per alium*, est perinde, ac si *faciat per se ipsum*. Hanc si methodum secutus fuisset; omnia Decreta Concilii Tridentini Collectioni suæ inferere potuisset, servato ordine Collectionum GREGORII IX. BONIFACII VIII. CLEMENTIS V. & *Extravagantium*.

Nullum est, quod ad aliquem ex Titulis illarum apte referri non possit; ut patet ex *Indice* illorum Decretorum juxta hunc ordinem facto à BARBOSA; & in pluribus illius Concilii Editionibus excuso. Sic opus magis Commendabile evasisset, favorabilisque receptum fuisset; siquidem in eo reperta fuisset. Collectio valde commoda Decretorum illius Concilii; quæ usum ipsorum faciliorem fecisset omnibus; qui juris Canonici studio vacant: hoc autem eò utilius fuisset, quod illius Concilii Decreta sunt Pars insignis Juris Communis; sive quia derogavit multis Textibus illius, sicque sua Decreta illis substituit, (hæc Decreta collecta sunt in tractatu de *Religiosis*; de *Dispensationibus*, de *Exemptionibus*; de *Beneficiis*; eadem serie continua collegit DOUJATUS; in suis Notis in LANCELOTIUM) sive quia quosdam renovavit, & nominatim confirmavit; hi in multis Editionibus Concilii *Tridentini* collecti fuere suntque plusquam viginti, & singuli valde graves.

Denique Autor hanc viam sequens, coactus non fuisset excogitare novum modum inferendi Collectioni suæ Decreta Tridentini; de qua supra egimus; novam dicimus; quoniam Autores Collectionum præcedentium eam nusquam usi sunt. Monitum huic Collectioni præfixum docet; eam Cardinali CAJETANO dicatam fuisse, subque ejus Auspiciis excusam. DOUJATUS loco laudato *Prænot. n. 2.* docet, eam promissam fuisse in Epistola; quam idem Autor PETRUS MATTHÆI ad SIXTUM V. misit; circa Epitomen Constitutionum Pontificiarum; & rerum in Ecclesiâ Romanâ à GREGORIO IX. ad SIXTUM V. gestarum; eam autem paulò post *Lugduni* editam fuisse. Itaque, cum SIXTUS mortuus sit an. MDXC. atque Editio CORPORIS JURIS *Lugdunensis* anni MDCEXI. prima sit, cui hæc Collectio inserta fuerit, jam LXX. anni circiter fluxerant ab ejus prima Editione; cum in Corpore Juris excusa fuit.

DOUJATUS *ibid. n. 1.* refert SIXTUM V. Collectionem similem sub nomine Septimi *Decretalium* edendam; meditatam fuisse; novemque Viros ad hoc opus elegisse, (quorum nomina referuntur à DD. PITHOU cum Dignitatibus officiis vè singulorum, sub finem Synopsis Collectionum Canonum & Decretorum, quæ est in Editione Corporis Juris eorum nomen gerente) quibus nominatis, idem DOUJATUS asserit minime constare, an ille Septimus *Decretalium* unquam editus fuerit. FAGNANUS in *cap. II. de Judiciis, n. 61.* istius Collectionis historiam tradit, atque exponit causam, ob quam suppressa fuit, postquam facta, atque etiam excusa fuerat. Hinc, inquit, consideratum fuit, *Septimum Librum Decre-*

talium; autoritate Sedis Apostolicæ compositum; Corporis Juris Partem fore; iniquam autem vel absonam fore prohibitionem faciendi Glossas in hanc Partem, postquam concessa fuit libertas glossandi cæteras, licet Decreta plurium Conciliorum Generalium continerent; nempe *Lateranens. III. & IV. Lugdunens. I. & II. & Concilii Viennensis*; inde verò PIUM IV. sub gravibus pœnis inhibuisse; ne quis faceret Glossas in Decreta Concilii Tridentini. Narratione, eorum quæ gesta sunt circa Compilationem hujus Collectionis; multas res docet à DOUJATIO & DD. PITHOU omittas; aut aliter, quam scriperunt, gestas. I. Refert GREGORIUM XIII. primum esse ejus consilii Autorem & executionem ipsius mandavisse Cardinalibus Flavio; URSINO; FRANCISCO ALCIATO & ANTONIO CARAFA; ipsiisque multa circa hæc scripsisse; & monita dedisse; sed hoc ante operis absolutionem morte præoccupato SIXTUM V. ejus Successorem, continuationem commississe Cardinali PINELLO, eique Socios dedisse Cardinales ALDOBRANDINUM; MATHÆO COLUMNA; Sixto autem mortuo *Aldobrandinum* Pontificem factum fuisse, sub nomine URBANI VII. & promotis ad Cardinalatum tribus Prælati Congregationis ad hoc opus instituta; nempe LUCIO SACO; LAURENTIO BRANCHETTO & POMPEIO ARRIGONIO; absolutam fuisse exeunte an. MDXCIII. electionem & recensionem omnium, quæ in Collectionem ingredi debebant: tum hæsitatum fuisse, an Canonès Conciliorum *Florentini & Tridentini* circa Dogma, infererentur; ideo quod in Collectionibus præcedentibus pauci forent ejus generis Textus; sed diligenti tractatu habito, conclusum fuisse, illos esse inferendos; & distributam fuisse in *Quinque Libros*, sub Titulis congruis Canonum collectionum Congeriem; continentem quidquid per Tria sæcula decretum fuerat. Hæc autem perfecta fuisse an. MDXCVIII. verum cum Liber sub nomine Septimi *Decretalium Clementis VIII.* excusus; moxque publicandus esset; emeruisse difficultatem, quam supra exposuimus. Abstinebimus ab observando discrimine hujus historiae; à narratione DOUJATII & DD. PITHOU. Dicere sufficiat FAGNANO plures occasiones, & majorem facilitatem ad percipiendam horum Factorum veritatem fuisse, quam illis; cum factus fuerit à Secretis Congreg. Concilii Interpretis, à PAULO V. an. MDCXX. mortuo, ætatemque reliquam valde diuturnam transegerit in Muneribus magnam rerum Canoniarum notitiam requirentibus. Epitome ejus vitæ in fronte Editionis *Colon. 1704.* hæc restatur.

CAPUT IX.

Observationes circa Epistolas aliave Acta falso Pontificibus quatuor priorum Saeculorum adscripta; & nonnullis posteriorum Saeculorum usque ad Saeculum IX. inclusivè.

SECTIO I.

DE FALSIS DECRETALIBUS IN CORPORE JURIS laudatis.

Suppositionis illarum Epistolarum Argumenta congerere hic non intendimus; plures Eruditi id jam ac multò luculentius, quam nos possemus, præstitere. Annotate solum volumus quod scitu magis est necessarium, certa ab incertis secernere; & vitia quorundam rationiorum, circa hanc rem detegere.

E Viris Eruditis & non præoccupatis plerique consentiunt, Epistolas nomen Pontificum SIRICIO anteriorum gerentes esse supposititias, huiusque suppositionis argumenta firma existere. Consentiant quoque fraudem similem multos Pontifices SIRICIO posteriores attingisse.

Eas Epistolas in nullo Autore, ISIDORO Peccatori, vel Mercatori nuncupato anteriori, reperiri constat,

constat, eumque Collectorem, de quo supra locuti sumus, Collectionem suam non nisi sub finem *Septimi*, aut initium *Octavi* Sæculi condidisse. In ea refert Concilium *Toletanum* XII. an. DCLXXXI. habitum, & Decreta GREGORII II. ad Sedem Apostolicam evecti an. DCCXIV & an. DCCXXX. defuncti, ut ostendit *Index à Boëtio Epone* datus. *Capitula* ab ADRIANO I. Pontifice collecta, atque INGILRAMO Episcopo *Metensi* ann. DCLXXXV. transmissa, sunt vetustius monumentum, in quo usurpentur Decretales illæ, earumque Indices sive extracta inter Canones collocentur. Quod aseritur de illa Collectione, omni, qui spurias Epistolas cum iis Capitulis conferet, manifestum fiet. Hac via *Antonius Augustinus* id sibi persuasit, ejusque multas certas dedit probationes, in suis *Notis in hæc Capitula*. Quod negatur de omni alio monumento, stare debet, donec argumenta contraria afferantur. HINC MARUS Episcopus *Laudunensis*, primus est, qui eas Epistolas sub nomine Pontificum laudaverit, quibus sunt adscriptæ. BARONIUS hoc factum observat apud *DOUJAT Lib. II. Cap. XXII. Prænot. Can.* Id accidit in Controversia, quam gessit cum HINC MARO, Archiepiscopo *Rhemensi*, Patruo suo: hic autem primus est, qui objectas sibi Decretales ejusmodi respuerit, propter rationes, quæ ad cæteras extendi possunt. 1. Quia adversabantur Canonibus antiquis, quorum GELASTUS accuratam observationem præceperat; 2. Quia non existerant in *Codice*, sive in *Corpore Canonum*, & proinde credibile erat, eas haud receptas esse. Hæc ultima ratio perfectè enucleata erat insuperabilis, utque id efficeretur, observandum fuisset, DIONYSIUM *Exiguum* diligenter collegisse omnia Decreta Pontificum in *Scriniis* Ecclesiæ Romanæ contenta, nihilque inventum fuisse SIRICIO antè; atque inde concludendum, Epistolas SIRICIO antiquiores nondum tunc temporis extitisse. Respondit NICOLAI I. *Can. I. DIST. XIX.* non diluunt hoc argumentum. Primum est, Scripturam vigere, quamvis ab sit à *Codice Canonum*. Alterum multas esse Epistolas SIRICIO Posteriores, atque ANASTASIO Anteriores, quo Canonum Codex clauditur, quæ non sunt in *Codice*, ut patet ex *Collatione* Collectionis Epistolarum LEONIS cum iis, quæ sunt in *Codice*. Tertium, Pontificias Epistolas Authoritatem suam à *Codice* non accipere; sed eam potius *Codici* impertiri. Non, inquam, diluitur argumentum: illud enim locum non habet erga *Scripturas*, quoniam Canonum Codex ad *Scripturarum* Collectionem destinatus non fuit; sed tantum ad *Compilationem* Decretorum Pontificiorum in *Scriniis* Ecclesiæ Romanæ existentium. Eidem Argumento non est locus circa S. LEONIS Epistolas, quæ ab sunt à *Codice*, quia illas hujus esse Pontificis aliunde constat; nulla autem probatio occurrit, quæ Decretales Decessoribus SIRICII adscriptas, eorum esse firmetur, nisi quoad nonnullas, quas Authores *Coætanei* commemoraverunt, aut retulerunt. Denique, Collectiones Canonum non ideo fiunt, ut iis tribuatur Authoritas; verum, ut conserventur, & in notitiam veniant. Itaque, qui rejiciunt Decretales Pontificum SIRICIO Anteriorum, quoniam à *Corpore* Decretalium ab sunt, non id faciunt, quasi putent, eas, quæ illic insertæ sunt, inde authoritatem suam haurire; sed, quia persuasum habent, Decretales à *Corpore* Canonum, cui inseri debuissent, exultantes, falsitatis esse vehementer suspectas, cum aliunde eas esse legitimas non constat.

Alterà ratio ex repugnantia earum Decretalium cum antiquis Canonibus quaesita, haud minorem postulabat attentionem, cum sit extrâ similitudinem veri, antiquos Pontifices à *Disciplina* veterum Canonum aberravisse, vel hos, repugnantibus illorum Decretis, conditos fuisse.

Non obstantibus his falsitatis Notis, aliisque multis, quas observavimus supra, ubi de vitis Collectionis *Gratiani* ratione *materiae* agebamus, & iis, quæ indicantur in *Tractatibus*, de *Causis* Majoribus, de *Dispensationibus*, de *Judiciis*, de *Beneficiis*, & cæteris, cir-

cà res, in quibus Pontifex multas habet prærogativas insignes supra reliquos Ecclesiæ Prælatos, illæ Epistolæ multum invalere. Fama & præstantia Pontificum, quibus adscribuntur, id plurimum juvit: non solum antiquissimi sunt, verum etiam Sancti Martyres aut Confessores. Exiustimatione fruuntur ii, qui earum patrocinium suscipere, qualis est NICOLAUS I. vel qui iis usi sunt, Potestatem, quam Sedi Apostolicæ tribuunt, exercendo. Non parum contulere Collectiones Canonum à Sæculo VIII. factæ, cum nulla ferè sit, cui insertæ non sint, magis aut minus prout majores aut minores sunt, atque Authores earum magis aut minus decepti fuere, quo magis aut minus Authoritatis Pontificiæ studiosi.

Nihil certi suppetit circa locum, in quo illæ Epistolæ fabricatæ fuerunt. Duæ rationes eas à Româ, vel adjacentibus locis profectas esse inducunt. 1. HADRIANUS I. primus eas adhibuit, atque intulit Collectioni, quam INGILRAMO Episcopo *Metensi* transmissit; 2. Nulla est Regio, cui illa suppositio magis inservire potuerit, quippè illa maximè ad Exaltationem Ecclesiæ Romanæ tendit.

Ignoratur etiam principium tantæ fraudis; ambitione, an avaritia, aut spurio zelus, propositum injecerint authoritatem primi Ecclesiæ Prælati, supra ruinam potestatis cæterorum ad fastigium evehendi, eum constituendo fontem & Dominum omnis Jurisdictionis Spiritualis, ita, ut cæteri, non nisi quantum ipsis ab illo concedi placuit, habeant, atque in eâ concessione ille sibi jus restringendæ, cum libuisset, partis uniuscujusque reservavit: omnes Episcopi sint tantum Coadjutores, & Vicarii Papæ: solus à Deo sit institutus, ille cæteros instituit: sit in Ecclesia, quod Supremi Principes in Regno, cujus Magistratus eam tantum habent Authoritatem, quam Princeps iis imperitur, illamque ita exercent, ut à Principe, cum ei libererit, restringi possit. Ignoramus, inquam, utrum illa tria vitia hoc propositum pepererint. Verum non latet, illud esse scelestissimum, Authorique suo magnum imposuisse pondus reddendæ Deo rationis. Mendacium sive factio, sive verbo proferatur, semper essentiali Veritati displicet, & Justitia Substantialis abominatur iniquitatem, quæ alienis spoliis aliquem exornat; omnemque reconciliationis viam claudit omni, qui damnum illatum, quantum in se est, non refert, non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Quod extenditur ad eos, quibus fraus profuit, nisi persona læsa Jus suum cum notitia & libertate repudiet.

Quantumvis Pontifici faveant spuræ Decretales, satis illud non est visum, eæque in ejus gratiam interpolatæ sunt, per additionem clausulæ, *salva Autoritate Apostolica*, vel similibus. Illæ Corruptiones indicatæ ac probatæ fuerunt in *Tractatibus* supra laudatis. Felix primæ fraudis fortuna secundam peperit.

Cum tanta ex illis suppositionibus commoda perceptorit Ecclesia Romana, dici nequit, eam earum haud indignuisse, ejusque Privilegia satis per instrumenta legitima stabilita esse. Id tamen aserit BARONIUS, apud *DOUJAT Lib. II. Prænot. Canon. Cap. XXII. n. 4.* Equidem ii, qui de illis Prærogativis dedita opera egere, plerumque spuria laudant instrumenta, ut eas suffalciant: plurimæ penes nos ejus rei sunt probationes aliquandò proditura.

Dici etiam nequit cum eodem BARONIO, illa Acta, quæ Authoritate, tum cum carere, caruerunt: eam sortita esse ex usu, aut Confirmatione, quam à subsequenter Pontificibus accipere. Quamdiu enim ignota fuit suppositio, nullam usum Autoritatem tribuere valuit. Qui se illis submisere, id propter reverentiam Pontificum, quorum nomen gerebant, fecerunt, aliud facturi, si fraudem ejusque principia, & iniquitatem, ac præjudicium sibi per eam illatum, cognovissent. Omnis acquisitio titulo falso innitens, caduca est, & falsitate cognita, corrumpit. Illud cernitur in Exemptionibus, falsis Diploma-

Diploma-

Diplomatibus innitentibus. Idem obtinet circa Uniones, aut Divisiones Ecclesiarum simili fundamento nixas, quæ nullæ, falsitate probata, declarantur, si usus post detectam fraudem inchoatus est, aut tempore memoriam excedente, post illam notitiam perseveravit, etiam requireretur, ut Partes læsæ facultatem & libertatem habuissent jus suum persequendi & recuperandi. Quod de usu dictum est, pertinet ad Confirmationem Pontificiam, de qua, si eam invexit error, idem judicium ferri debet, ac de Confirmatione falsi instrumenti, quod legitimum videtur, quæ verò si, cognita suppositione, facta fuit, justitia carebit, nisi Partes læsæ cessione sui Juris in gratiam Confirmatoris, cum libertate consenserint.

Hoc autem factum falsum videtur, BENEDICTUM, Diaconum, dixisse, falsarum Decretalium Indices, five extracta, quæ refert in sua Collectione trium Postremorum Librorum *Capitularium*, à Pontificibus confirmata fuisse. Nam, cum dicit quædam *Capitula* à se collecta, à Pontificibus non fuisse confirmata, loquitur de iis, quæ desumpta sunt à Conciliis, quibus adjuvare Legati, & quæ suæ Collectionis initio refert. Id luculenter probat BALUSIUS in sua *Prefatione in Capitularia n. 11. & 12.* ubi alios notat BARONII Errores, circa spurias Decretales ab eodem BENEDICTO laudatas. Gravissimus est, quod ille Author affirmat, BENEDICTUM eorum Instrumentorum conditionem cognoscentem, abstinuisse à nuncupatione Pontificum, quibus tribuuntur, veritatis autem caterarum, quas laudat, consensum, earum Authores nominavisse. Id refellit BALUSIUS, asserens BENEDICTUM *Quinquages* circiter germanas Decretales laudare; unius verò Authorem solum nuncupare, ejus scilicet, quæ à LEONE Magno, ad THEODORUM, Forojuliensem Episcopum, inscribitur; *Undecies* autem circiter spurias laudare tantum, quarum Authores non refert.

Cum una è rationibus, quibus usus est BLONDELLUS, ad demonstrandam falsitatem Decretalium Pontificibus quatuor Priorum Sæculorum adscriptarum, sit observare, eas Authorum illis Pontificibus Posteriorum laciniis esse refertas, scilicet SS. Patrum, Pontificum, Imperatorum THEODOSII & JUSTINIANI, contendunt nonnulli, eum sic laborantem adversus propositum suum, earum Autoritatem Epistoliarum, quam labefactare nitebatur, stabilivisse, Romanamque Ecclesiam juisse, cui commoda ex iis orta eripere intendebat. Idque probare conantur, observando ex BLONDELLI opera sequi, Falsarium Pontificibus non tribuisse nisi jura, quæ SS. Patres, Pontifices, atque Imperatores, ad eos pertinere fatentur. Talis est, præ cæteris, DOUJAT n. 6. *Cap. laudati*. Verùm hi Authores non attendunt, BLONDELLUM plura alia media, ad demonstrandam falsitatem, adhibuisse, ex quibus sequitur, illas Epistolas nullam à se ipsis Autoritatem habere; & proinde fidem ipsis denegandam, five in eis, quæ continent, à nullis Authoribus Coætaneis dicta, five in eis, quæ ab Authoribus Posterioribus directa sunt; quoniam furtum hoc fraudem & stoliditatem falsarii luculenter arguit, qui Pontifices istorum Sæculorum loquentes inducit, quemadmodum Authores Posteriores, eisque mentem Propheticam indit, quæ usurpent verba Authorum, qui pluribus infra Sæculis erant scripturi.

Ut observatio, quam refellimus, stabili fundamento niteretur, probandum esset, Pontifices, quibus falsarius HIERONYMI, AUGUSTINI, LEONIS, THEODOSII, JUSTINIANI, verba tribuit, eandem habuisse Autoritatem, quæ eorum Successores, istorum Patrum ætate, ejus Pontificis atque illorum Imperatorum, usi sunt; BLONDELLUM autem putavisse, Pontifices Sæculi v. & vi. non habuisse Autoritatem, quam sibi Pontifices *Quatuor* Priorum Sæculorum, in Spuriis Decretalibus vindicant. Cum verba illis Pontificibus adscripta à Falsario, & cura, qua BLONDELLUS ostendit, hæc verba ab Authoribus Posterioribus esse de-

sumpta, fortè patefacereat, BLONDELLUM hac inventione causæ suæ nocuisse, atque arma in se ipsum ministravisse. Sed nihilominus constaret eum; qui sic loquentes inducit Pontifices, esse falsarium; maxime si illo tempore caruerint Potestate, quam sequentibus Sæculis adepti sunt.

Sed fortè Authores, quos refellimus, nihil aliud intendunt, nisi BLONDELLUM in Ecclesiæ Catholice utilitatem laboravisse, agnoscendo saltem Sæculo v. & vi. eam habuisse Pontifices Autoritatem, quam in supposititiis Epistolis tribuunt sibi Pontifices quatuor Priorum Sæculorum; hæc enim opera confirmavit id, quod ejusdem Sectæ Hæretici ipsis non pertinere contendunt. Hæc si mens illorum fuit, eam dilucidius exponere debuissent.

Inter notas falsitatis, quædam omnibus Epistolis communes sunt. Tales sunt 1. Abesse à Codice DYONISII *Exigui*, qui se diligenter omnes Epistolas, quas in Ecclesiæ Romanæ *Scrimis* invenit, collegisse testatur. 2. Eandem materiam spectare, stilique simplici, rudi, ac sibi simili, omnes conscriptas esse, quamvis Pontificibus quatuor Priorum Sæculorum adfingantur, qui eodem stilo uti non potuere, nec eadem Latini sermonis forma, superfluitque nonnulla illorum Pontificum puriori stilo scriptæ Epistolæ: tales sunt Epistola Pontificum VICTORIS, CORNELII & STEPHANI, quæ apud EUSEBIUM referuntur, vel apud S. CYPRIANUM aliove Authores. 3. Laudare *Scripturam* juxta versionem *Hieronymianam*, defunctis illis Pontificibus, excepto DAMASO, conditam. 4. Usque ad Sæculi VIII. finem ita latuisse, ut nullus Author, à quo laudentur, inveniat. 5. De negotiis ætati, cui tribuuntur, peculiaribus tacere.

Aliæ sunt falsitatis Notæ quibusdam Epistolis speciales, quas omittemus, ne in partes descendamus à proposito nostro alienas. Quoad priores, hæc illis responsa opponuntur, quæ unâ cum nostris replicationibus afferemus.

Illæ esse ineptæ, generatim dici potest, propter rationes subjectas. Ad *primam* respondent adversarii GREGORII *Epistolas*, quæ extra dubitationem sunt, à Codice *Pontificiorum Decretorum* abesse, nec attendunt, eum Pontificem esse Codicis Compilatione centum annis & amplius juniorem. Prodit enim *Codex*, juxta JUSTELLUM an. ccccxcix. Mortuus est autem S. GREGORIUS an. dcliv.

Respondent 2. Quasdam Epistolas Pontificum *Codici* anteriorum ab eo abesse, quamvis eas germanas inter omnes esse conveniat; tales sunt, inquit, Epistola S. CLEMENTIS *ad Corinthios*, Epistola JULII *ad Orientales*.

Attendere debuissent, has Epistolas, licet à Codice DYONYSIANO absint, admitti, quoniam eas esse germanas aliunde constat: cæteras verò aliorum Pontificum Codici anteriorum, quæ omni probatione carent, jure rejici, sin autem admitti. Unde fit, ut multæ S. LEONIS recipiantur Epistolæ, quamvis in Codice non sint.

Ad *Secundam* respondent, Epistolas S. PETRI, S. JACOBI & S. PAULI communia habere argumenta, stilique simplicitatem. Hæc responsio non eis satisfacit, qui attendunt, Apostolos esse Coætaneos, cujus Circumstantiæ ratione iidem argumentis incumbunt: multò minùs iis, qui multoties legerunt atque evolverunt illas Epistolas, & multa deprehenderunt in stilo Discrimina, & judicium adverterunt PETRI de Epistolis PAULI, quo multa esse in ejus scriptis difficilia intellectu loca testatur. Porrò, Epistolæ quatuor Priorum Sæculorum Pontificibus adscriptæ, quæ variis prodire temporibus debuerunt, quibus variæ emerferunt hæreses, multæ circa Pascha controversiæ, circa Baptisma ab Hæreticis collatum, circa Peccatores ad Poenitentiam admittendos aut secus, aliaque gravia negotia, de iis loqui debuissent; vulgò enim in Epistolis de negotiis occurrentibus agitur,

agitur, maxime in Epistolis Pontificum, qui passim de negotiis insignibus sub suo Pontificatu exortis, atque a suis Decessoribus illibatis, loquuntur.

Respondent etiam, in materia Salutem & Mores spectante, stilum simplicem adfectari, ut populus uti possit Scriptis, eamque in infirmos & rudes indulgentiam, AUGUSTINO atque HIERONYMO probatam fuisse, cum prior in Concionibus adhibuerit Sermonem suo tempore vulgarem, posteror multis locutionibus vulgaribus pepererit, in emendatione Versionum Latinarum Scripturae Sacrae. Falsum supponit haec responsio, nam Epistolae, de quibus agitur, plerumque Disciplinam Ecclesiasticam respiciunt, quae vulgo Praelatis mandata est. Sanè pars eorum major solemnitates Judiciorum ordinat, & vices accusatorum, testium, reorum, Judicum, & Pontificis in omnibus his rebus. Exemplum S. AUGUSTINI non congruit: ejus enim Epistolae puro atque eleganti Sermone scriptae sunt: de Epistolis autem, non de Concionibus Pontificum agimus. Ineptum quoque est id, quod ex Hieronymo affertur: nam quasdam locutiones vulgares Versionis Latinae Scripturarum non emendavit, ideo quod populus iis infuevisset, eique forte emendatio displicuisset, ut verbis conceptis ait, in Praefationibus, aut Epistolis Bibliorum fronti praefixis. Ad Tertiam respondent, eos, qui illas descriptere Epistolas, ipsis Versionem Hieronymianam, aetate sua vulgarem, inseruisse. Vix Cordatis aridebit haec responsio: nam, illud factum fuisse, verosimilius negatur, quam asseritur; quia bonae fidei repugnat, quae in Amanuensis praesumi debet, donec contrarium invictè probetur. Praterèa, Exempla Epistolarum variis in locis saepe distincta sunt, nec mutuè Commmercium habuere Amanuenses; qui ergo ad tantam mutationem conspirare potuissent? Antè Hieronymum multiplicata jam fuissent exempla: nam Opera Pontificum adeò insignium diffusa fuissent, quod fieri nequit, nisi per Exempla, quorum nonnulla etiamnum superessent. Existimatio Instrumentorum tanti ponderis, ad eorum conservationem induxisset, quemadmodum; ob eandem rationem, Genuinae Epistolae aliquorum ex iis Pontificibus conservatae sunt, & sic mutationis extaret indicium. Cum opinio aut persuasio, eas Epistolas Pontificibus, quibus adscribuntur, pertinere, unico Pseudo-Isidori testimonio inducta eas, ubi primum Editae sunt, penè, in infinitum multiplicaverit, ut testatur HINC MARUS Rhemensis Cap. 24. operis sui de L. Capitibus, dicens, Germanias & Gallias iis à communicatione Collectionis earundem Epistolarum per RICULFUM Moguntinum Archiepiscopum facta, exundare, quid non praestitisset evidentia & certitudo veritatis in Regionibus, ad quas transmissae, aut inscriptae fuissent? Ad Quartam respondent, EVARISTUM commemorare Epistolam CLEMENTIS ad S. JACOBUM, idemque facere Concilium Vasiense; S. ATHANASIU agnovisse Epistolam SIXTI II. Epistolas in locis, ad quae dirigebantur, transmissas, tempore Persecutionum periisse, deque illis Epistolis intelligi posse, quod ait GELASIU Can. 5. DIST. XV. recipiendas esse suorum Decessorum Decretales; PHOTIUM in sua Bibliotheca, Concilium Triburiense & plura Gallicana, aut Germanica Concilia, in gratiam Epistolarum CLEMENTIS, ANACLETI, ALEXANDRI, ac ceterorum, testimonium ferre. Non adtendunt adversarii, PHOTIUM laudatasque Synodos, Editionis Epistolarum à Pseudo-Isidoro factae, qui earum Author esse videtur, esse posteriores; eorum itaque testimonium non evertere Quartam Notam falsitatis. Epistola Evaristi ex iis est, quae supposititiae asseruntur, ejus itaque testimonium in gratiam Epistolae CLEMENTIS ad S. JACOBUM corrumpit. Quod affertur à GELASIO generalius est, atque restringi debet ad Epistolas, quae tempore ipsius probationibus adjuvantur. Testimonium ATHANASII in gratiam Epistolae SIXTI II. sine probationibus adducitur, & praterèa duae sunt ejus Pontificis Episto-

lae, quarum ea designari deberet, quam ille agnoscit Antistes. Quoad Epistolam S. CLEMENTIS ad S. JACOBUM, à Synodo Vasiensi ann. CCCCXIII. habitae, laudatae, ejus suppositio ceteris est antiquior; siquidem à RUFINO Aquileensi Presbytero, è Græco in Latinum Sermonem exeunte Saeculo IV. conversa est, nec fabricata fuit ad exaltandos Pontifices, deprimendosque Episcopos, qui ceterarum finis est, stiloque altero exarata est. Nota falsitatis, quam gerit, est quòd significatur, eam post obitum S. PETRI, ejusque jussu, JACOBO, Fratri Domini, fuisse inscriptam, qui Hierosolymis defunctus est antè PETRUM octo annis. Praenot. Canon. Lib. II. Cap. XXIV. n. 4.

Non obstantibus his falsitatis Notis, plurimisque aliis, quas observant Autores, qui dedita opera discussissent suppositionem Epistolarum Pontificibus quatuor priorum Saeculorum adscriptarum, receptae tamen fuere, atque ut legitime adhibita in omnibus Collectionibus Canonum post Saeculum VIII. quo prodire, conlitis, in ipsis etiam, quae auctoritate publica confectae sunt: sunt enim in Collectione GREGORIANA Capita Quatuordecim ex iis Epistolis desumpta, quae laudantur in Institutionibus Ecclesiasticis & Beneficialibus p. 9. Eam dignitatem illibatam servavere usque ad Saeculum XVI. quo Centuriatores Magdeburgenses earum conditionem in litem vocavere, tumque plures Catholici cum ERASMO, atque praeceteris CONTIUS, in Bituricensi Academia Antecessor, qui in sua Editione Corporis Juris Antuerpiae cusa Anno MDLXXVII. suppositionem probaverat, in Praefatione, quae à Censoribus suppressa aut mutilata fuit. Cum autem illi per imprudentiam quasdam reliquissent Notas, Can. 70. DIST. XVI. Can. 2. DIST. XXI. Can. I. & II. CAUS. XXX. QUEST. V. subjectas, quae indicabant eum de illarum Epistolarum veritate dubitare, haec Notae cum multis aliis ejusdem generis, ab Editionibus sequentibus rejectae sunt. De eo congeritur CONTIUS in Lib. I. Lect. subseciv. Cap. X. sub finem, & in sua posteriori Praefatione eodem consilio notat, in Gratiano multos esse Canones Apocriphos & supposititios, vid. FLORENTIEM Part. I. Operum p. 44. veras arbitrabatur esse Epistolas SYLVESTRI Pontificis, quarum suppositio deinceps probata fuit, ratione omnibus communi; scilicet, quia absunt à Codice DIONISII Evigui.

Quamvis ANT. AUGUSTINUS, Tarracónensis Archiepiscopus illis saepe Epistolis tanquam indubitatis, in sua Epitome veteris Juris Canonici usus sit, nihilominus falsus est, in Notis in Capitulo Hadriani Cap. 36. DAMASI Epistolam AURELIO Carthaginiensi inscriptam, suspectam esse multis Eruditis; idemque sapere nonnullas alias, quae Pontificibus DAMASO anterioribus adscribuntur, CONC. TOM. VI. p. 1583. Idem Autor in fine Dialogi XX. Lib. I. de Emend. Grat. confirmat quod diximus supra, Notas CONTII, quibus significabat, se in Praefatione probavisse, Epistolas Pontificibus SYLVESTRO anterioribus adscriptas, supposititias esse in Editionibus juxta Correctionem Romanam factis. Idem dicit de Nota CONTII Can. septuaginta 12. DIST. XVI. subjecta, Canones Nicanos ab Epistolâ JULII desumptos supposititios esse. Idem Autor Dial. XIV. Lib. II. postquam dixit, NICOLAUM I. ipsa verba Epistolarum illorum Pontificum retulisse, addit, eas sic laudari cepisse, ab aetate HADRIANI I. & Imperatoris CAROLI, easque Autoribus anterioribus ignotas fuisse videri.

Nonnulli Autores Saeculo XV. dubitaverunt de veritate Epistolarum CLEMENTI & ANACLETO adscriptarum. Talis est Nicolaus CUSANUS in sua Concordia, Lib. II. Cap. XXXVII. Lib. III. Cap. II.

Admissio universalis earum Epistolarum à Saeculo IX. ad XVII. nullam esse auctoritatem legitimam dedit, nisi quoad Res Morales, & quaedam Capita Discipline suppositionis proposito indifferentia, quod fuit exaltatio Pontificum cum Praelatorum Inferiorum praedicio. Aliis generis sunt praeceteris, loca earum Episto-

Epistolarum, quæ sunt in Collectione GREGORII IX. Cap. 1. de Elect. Cap. 5. de Furejur. Cap. 3. de Pecul. Cleric. C. 1. 2. 7. de Accusat. C. 3. 4. 5. 6. 7. de Simonia C. 7. de R. J. Hæc enim à GREGORIO IX. auctoritatem acceperunt, cum sua fecerit, illa Collectioni suæ inferendo. Inter hæc loca, quæ Pontificibus Romanis falso tribui videntur, quædam sunt, quæ à DEO DATO adscribuntur, ad Pontificatum evecto an. DCLXXIII. juxta LABBEUM, eaque habentur TIT. de Simonia. Is ergo unus est ex illis Pontificibus SIRICIO posterioribus, quibus suppositæ sunt Epistolæ, vel Decreta. Ejus generis sunt quoque VIGILIUS, creatus an. DXL. & GREGORIUS IV. promotus an. DCCCXXVII. Nonnulla ex locis, quæ ipsis falso tribuuntur, apud Gratianum extant. C. 11. 12. CAUS. II. QUÆST. VI.

SECTIO II.

De FALSIS CONCILIIS in Corpore Juris memoratis.

Quoad Concilia, quæ falso Pontificibus tribui videntur, tria sunt quæ sub SYLVESTRO habita feruntur. Primum collocatur an. CCCXVI. quæque in illo gesta dicuntur, apud LABBEUM referuntur CONC. TOM. I. p. 1490. & 91. inter quæ nonnulla conficta manifestè apparent. Nempè, collatio Judæorum cum Christianis, qui illos convicerunt, tum Scripturis, tum Miraculis. Alterum est habitum anno CCCXXIV. in duas Actiones divisum, & xx. Canones continens, quorum plures à Gratiano collecti sunt, ut mox ostendetur. Tertium an. CCCXXV. celebratum, ad confirmandas Definitiones Concilii Niceni. Secundi Acta habentur CONC. TOM. I. p. 1544. ad 1555. & circa illud hæc in margine notantur: *supposita videntur HINGMANO, ac plerisque Eruditis XX. Capita, quæ Isidorus suæ Collectioni intexit.* DOUJAT Prænot. Canon. Lib. II. C. XIV. n. 4. loquens de his tribus Conciliis hæc habet de Secundo: *non pauca falsa occurrunt in eo Indicia.* De Tertio subdit, *nec minus vacillat Sylvestrini Concilii fides, ut Barovius notat.* De hæc falsi suspicione silet LABBEUS illud referens CONC. TOM. II. p. 410. sed hæc inferre licet ex Notis BINII. Itorum Conciliorum Secundum à Gratiano citatur sub Titulo Synodi Generalis I. c. DIST. XXVIII. hujus Inscriptio est. *Sylvester Papa Generali Concilio præfatus. Canon sic concipitur: nullus aliqua ratione Transmarinum hominem penes vos in Clericatus gradus suscipiat, nisi quinque aut eo amplius Episcoporum designatus sit Chirographis.* 2. In C. 15. de Consecrat. DIST. I. sic inscribitur: *Sylvester Papa in Generali Synodo residens dixit: ejus verba sunt: Nullus Missas celebrare præsumat, nisi in sacratibus ab Episcopo locis, qui sui particeps de cetero voluerit esse Sacerdotum.* Hunc Canonem non inveni loco cit. nec in ullo ex his tribus Conciliis. Prior autem occurrit in Epilogo Tertii Concilii, sed paulò aliter, ut notatur in margine ejusdem Canonis. Can. 9. Secundi citatur c. 1. DIST. XXIV. sub hoc titulo *ex Decretis Sylvestri Papæ in Synodo Romana*, sed paulò aliter conceptus, sed idem sensus, ut patebit conferenti. Sic interpretanda videtur Correctio Romana huic Canonis subiecta, nempè verba Canonis non esse in Synodo Romana, sub Sylvestro. c. 14. & 15. ejusdem Synodi junguntur in c. 9. CAUS. II. QUÆST. I. *testimonium Clerici adversus Laicum nemo recipiat: nemo enim Clericum quemlibet in publico exanimare præsumat, nisi in Ecclesia.* Quod prior pars dicit de Clerico, Synodus habet de Laico, nempè ejus testimonium non esse recipiendum adversus Clericum. C. 4. ejusdem Concilii citari videtur à GELASIO in C. 27. CAUS. XII. QUÆST. II. hic enim loquens de divisione reddituum Ecclesiæ in quatuor partes, ait, illam jam dudum esse rationabiliter decretam; hæc autem præcipitur in Can. 4. citato. Sed fortè facta hæc à Gelasio anam dedit Impositori hunc confingendi Canonem

4. CAUS. II. QUÆST. VII. C. 2. & 10. Apud eundem Gratianum leguntur duo alii Canones eidem Synodo adscripti, & desumpti dicuntur ex Epilogo illius. Neuter est in Epilogo nec esse potest, cum nullus sit Epilogus. Priorem non inveni in Synodo, sed infertur ex C. 3. relato in posteriori; in isto enim prohibetur, ne Clericus inferior Clericum superiorem accuset: Hinc autem sequitur, Laicum arcendum ab accusatione Clerici, cum sit Clerico inferior. Porrò c. 10. citatus, nonnihil à c. 3. hujus Synodi differt; 1. enim quem excludit ab accusatione, excludit etiam à Testimonio. 2. Invertit istius ordinem, incipiens à Clerico simplici, à quo ad superiores gradatim ascendit. Can. autem 3. incipit à superiori nempè Presbytero, & ad alios gradatim descendit. Idem Can. 3. habetur etiam in c. 2. CAUS. II. QUÆST. IV. cum hac inscriptione: *Sylvester Papa in Generali Synodo residens.* Agitur in eo de numero Testium ad iudicium Clericorum. Pars est posterior c. 10. CAUS. II. QUÆST. VII. quæ præscribit, qui admittendi sint ad illorum accusationem. Quod in illo legitur de Summo Præsule à nemine iudicando desumptum est ex c. 20. ejusdem Synodi id disertè dicente: *nemo dijudicet Primam Sedem.* Cujus effati, prima origo est in Synodò Sinuessana pro supposititia ab omnibus habita. De hac origine fusè egimus in Examine quinque priorum librorum Epitomes veteris Juris Pontificii, ut ostenderemus, hoc Effatum, sicuti & alia Italica, seu Ultramontana, falsarum Epistolarum aliorumque operum suppositorum in favorem Pontificum Romanorum, opè, introductionem ac stabilitum esse.

Mirum videri poterit, quòd Gratianus, loquens DIST. LXXVII. de Interstitiis servandis in recipiendis Ordinibus, Canonem II. Sylvestrini Secundi, qui de his intervallis sigillatim loquitur, prætermiserit, nec non C. 3. Concilii Tertii ejusdem Pontificis, qui hujusmodi intervalla præscribit.

In observandis iis, quæ scitu necessaria visa sunt, circa tria Concilia Romana sub nomine SYLVESTRI, supposita paululum immorati; quia plures Juris Textus hinc desumpti sunt, multumque referat, qui sint, & in quo differunt ab Originali, quod in Collectione LABBEANA habetur, cum nostri Instituti pars non minima sit, has suppositiones detegere ac explicare.

De citatà Synodò Sinuessanà non agemus, etsi de illà mentio in Jure fiat, tum quia inde nullus Textus desumitur, tum quia nec nomen ejus in Jure legitur; unde in Indice Conciliorum in Decretis relatorum omittitur. Sufficiet ergo notare, quòd Can. 7. DIST. XXI. solus sit, qui illius meminere. NICOLAUS I. ea utitur, ad probandum, quòd Superior ab Inferiori iudicandus non sit, referetque Convocationis causam, nec non verba pluries repetita: *Papam à seipso iudicandum.* Sed non obstante tanti Pontificis testimonio citantis hoc Concilium, ut legitimum, pro spurio ab omnibus habetur, ut testatur VAN-ESPEIN in eadem DISTINCTIONEM: Idemque testatur DOUJAT in Prænot. Canon. Lib. II. Cap. XIV. n. 2. his verbis, *nec est quòd anxie Acta requiramus Sinuessani Concilii, ubi MARCELLINUS, Pontifex circa annum CCCIII. vel CCCVIII. Idolorum venerationem secutus tandem sententiam in se ipsum protulisse scribitur: cujus rei apud Eruditos minus certa est fides.* In margine, hunc locum vulgò dicit ROCEA de Mandragone observat.

SECTIO III.

Observationes circa Effatum Celeberrimum in CORPore JURIS pluries memoratum, hisque verbis, *aliis-ve similibus, ut plurimum, conceptum; Episcopii in partem Sollicitudinis vocati sunt; solus Papa in plenitudinem potestatis; illiusque Originem.*

RES maximi momenti videtur, ut, quæ ad illud Effatum pertinent, paucis saltem explicentur;